

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

М. М. НОВІКОВА
Л. О. МАЖНИК

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

Харків
ХНАМГ
2012

УДК 331.108:005.95
ББК 60.823.3в611
Н73

Рецензенти:

І. В. Петенко – доктор економічних наук, професор завідувачка кафедри управління персоналом і економіки праці Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України;

А. М. Новікова – доктор економічних наук, професор заступник директора з наукової роботи ДП «Державний автотранспортний науково-дослідний та проектний інститут» Міністерства інфраструктури;

Н. Л. Гавкалова – доктор економічних наук, професор завідувачка кафедри публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради Харківської національної академії міського господарства, протокол № 3 від 26.10.2012 р.

Авторський колектив: Новікова М. М., докт. екон. наук, професор, завідувачка кафедри управління проектами в міському господарстві і будівництві Харківської національної академії міського господарства; Мажник Л. О., канд. екон. наук, викладач кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету

Новікова М. М.

Н73 Технологія управління персоналом: теоретичні та методичні аспекти: монографія /М. М. Новікова, Л. О. Мажник; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 215 с.

ISBN 978-966-695-283-0

Монографію присвячено теоретичному обґрунтуванню, методичному й організаційному забезпеченню технології управління персоналом. Проведено аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища виробничої організації, які впливають на технологію управління. Запропоновано теоретичні та методичні положення щодо формування технології управління персоналом на прикладі підприємств машинобудівної галузі. Розроблено інформаційне забезпечення визначення результатів застосування технології управління персоналом за кожною функціональною підсистемою у формі внутрішніх документів підприємства. Запропоновано методичний підхід до комплексної оцінки використання технології управління персоналом підприємства за кожним її етапом.

Для фахівців з управління персоналом, вчених-економістів, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів.

**УДК 331.108:005.95
ББК 60.823.3в611**

ISBN 978-966-695-283-0

© М. М. Новікова, Л. О. Мажник, 2012
© ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	6
1.1. Поняття персоналу як об'єкта управління підприємства	6
1.2. Визначення сутності технології та зміст технології управління персоналом	19
1.3. Місце технології управління персоналом у системі управління ..	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ХАРАКТЕРИСТИК ТА УМОВ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ	50
2.1. Аналіз ринку праці як зовнішнього середовища формування персоналу	50
2.2. Відображення тенденцій кількісного та якісного складу персоналу підприємств	68
2.3. Методичний підхід до технології аналізу складу персоналу підприємств та результатів діяльності на основі кластеризації	79
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	97
3.1. Модель технології управління персоналом на основі залежності між характеристиками персоналу та результативністю його діяльності	97
3.2. Методичні рекомендації щодо удосконалення технології управління персоналом.....	113
3.3. Реалізація методичного підходу щодо технології управління персоналом та методика її оцінки.....	134
ВИСНОВКИ	147
ДОДАТКИ	149
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	207

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СУП – система управління персоналом

ТР – трудові ресурси

ТУ – технологія управління

ТУП – технологія управління персоналом

УП – управління персоналом

ВСТУП

В умовах нестабільності економічних відносин, різкого коливання характеристик зовнішнього середовища діяльності підприємств відбувається процес трансформації управлінських та виробничих функцій, що потребує проведення змін в системі управління персоналом і, зокрема, у її складовій – технології управління. Технологія управління персоналом раціоналізує процес управління завдяки вибору оптимальних методів, операцій та процедур для досягнення мети. Технологія управління дозволяє виявити, використати і розвинути приховані можливості підприємства. Технологія управління персоналом набуває в сучасних умовах дедалі більшого значення як один із найважливіших факторів підвищення продуктивності праці персоналу підприємства, у тому числі управлінського.

Розвиток теоретичних та методичних основ управління персоналом здійснено в роботах багатьох видатних вітчизняних вчених: С. Гончарової, В. Гриньової, А. Кібанова, А. Колота, С. Мочерного, В. Онікієнка, В. Пономаренка, І. Швець та ін., а також зарубіжних вчених: В. Весніна, П. Друкера, М. Пула, М. Уорнера та ін. Теоретичні та прикладні аспекти проблем формування управлінських операцій, процедур та технологій управління знайшли відображення в роботах таких українських вчених: О. Ареф'євої, С. Вінницького, Н. Гавкалової, О. Гудзинського, Й. Завадського, Г. Назарової, Б. Мізюка, В. Шарапова та ін., а також зарубіжних вчених: П. Журавльова, С. Карташова, О. Яхонтової, М. Чіжова, М. Кляйнманна та ін.

Слід зазначити, що на теперішній час розроблено лише загальні концептуальні підходи щодо операцій і процедур управління персоналом на рівні господарюючих суб'єктів. Проте динамізм та складність процесів управління, що відбуваються на вітчизняних промислових підприємствах машинобудівної галузі, з урахуванням існуючого економічного становища, обумовлюють необхідність розвитку технології управління персоналом, як в теоретико-методичному, так і в практичному плані. Зокрема, потребують удосконалення визначення сутності та переліку складових технології управління персоналом, підходи до оцінки результатів використання технології управління персоналом.

Автори висловлюють глибоку вдячність шановним рецензентам робити д.е.н., проф. І. В. Петенко, д.е.н., проф. А. М. Новіковій, д.е.н., проф. Н. Л. Гавкаловій.

Наукове видання

НОВІКОВА МАРИНА МИКОЛАЇВНА

МАЖНИК ЛІДІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

**ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ**

МОНОГРАФІЯ

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання *Є. Г. Панова*

Дизайн обкладинки *Т. Є. Ключко*

Підписано до друку 31.10.2012 р.

Друк на ризографі

Тираж 500 пр.

Формат 60×84/16

Ум.друк.арк. 10,0

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.